

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De pace animæ perfectæ. Cap. xx.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

totam vitam in ornanda anima nostra ponimus, à cura vnius diei, qua vilis meretricula seipsam ornat, & comit, victa videatur. Ista apud se constituit placere amatoribus suis, & quod statuit, opere adimplet. Nos verò, cum vitam religiosam arripimus, constanter statuimus dacturos nos operam ut placeamus diuinis oculis, idque polliciti sumus, vobis que firmavimus, neque promissis stamus, neque fidem datam seruamus, sed turpiter inuerecundèq; mentimur. Arguat igitur nos incuria nostra, increpet nos infidelitas nostra, confundat nos magna cæcitas nostra, qua in Deum ingrati, in nos ipsos iniqui, & in vitam religiosam, quam profitemur, iniuriosi inuenimur. Hæc autem increpatio tam efficax est, vt nos dormientes excitet, vincetos expediat, & terrenis negotiis occupatos liberet, quo vni tantum negotio vacemus, nobis quidem perneccessario: illud autem est internam pulchritudinem queritare, & nos Deo sanctos illibatosque custodire.

De Pace anima perfecta.

C A P. XX.

TRIA capite superiori signauimus, in quibus pulchritudo animæ in perfectione posita, à pulchritudine corporali distinguitur. Vnum, quod à corpore non pendens est: alterum, quod perpetua est tertium, quod incitamentum virtutis & puritatis est. Aliud verò nobis se offert, & quidem præcipuum, in quo perfectionis pulchritudo à carnis venustate fecerit. In hoc scilicet, quod pulchritudo carnis, bella & discordias generat; pulchritudo verò perfecta virtutis, verissimam animæ pacem importat. Carnis certè pulchritudinem bella & rixas generare, multa sunt quæ testantur faciunt. Nam & in ipso, qui eam possidet, superbiam, inanem gloriam, immoderatum ornatum, & carnis perulantiam, & alia; quæ ex hac consequuntur, vitia gignit; & in illam videntibus, impuras cogitationes, illicita desideria, infames motus, temerarios ausus, & temporalis, ac æternæ mortis fructus exsuscitat. Dina pulchritudo quot bella commouit, quot illustis populi strages patrauit? Erat illa pulchra, & quia pulchra, se domi continere non potuit, & mulieres peregrinæ regionis videre concupiuit, si fortè illæ suam pulchritudinem susciperent, aut superarent. Vidit & visa est. Visa & à Sichem filio Hemor adamata est: Adamata ab illo, insuper & corrupta est. Quid corruptionem nisi bella, & mortes sequantur? Ingrediuntur ciuitatem districtis gladiis Simeon & Leui vasa iniquitatis bellantia, Hemor & Sichem occidunt, masculos omnes interficiunt, & statim alij fratres eorum ciuitatem populantur, omnia deuantant, partulos, ac vxores interfectorum, seruituti subiiciunt, & se, ac patrem, totamque familiam discrimini mortis & perditionis exponunt. Has Dina molestias, & pericula Iacob patri, & fratribus attulit. At pulchritudo Thamar quanti mali origo fuit? Amnonem filium Dauidis fallaci splendore decepit, deceptum inebriauit, inebriatum insanite fecit, insanum ad stuprum impulit, stupratorem interfecit, & in baratrum æternæ mortis præcipitavit. Absalon enim frater Thamar vt eius vicisceretur iniuriam, primò dissimulat, & tacet; Deinde post biennium Amnonem ad conuiuium inuitat, & vino captum seruorum suorum gladiis interfecit. Non feliciorum pulchritudo Bethsabee habuit successum, quæ Dauidem fascino, &

A (cum illa esset vxor) ad adulterium adegit: Vriam pulchræ maritum de industria inter hostium mucrones relictum, vita priuauit; vniuersam rempublicam Israël magno scandalo contristauit; inimicos Domini blasphemare fecit; & regem adulterum hac fenerissima comminatione deterruit: Non recedet gladius de domo tua vsque in sempiternum, eo quod despexeris me, & tuleris vxorem Vriæ Hethæi, vt esset vxor tua. Has pulchritudo carnis molestias procreat, has parit discordias. At animæ pulchritudo concordia & pacis mater est. Ipsa namque nos cum Deo pacificat, interiora nostra placat, & controuersias ac lites inter homines ortas componit. Atque adeò vel propter hoc solum exoptanda, quod præstantissimum bonum (quod est pax) in mentibus iustorum progignit.

B Quid enim præclarior, quid nobilius pace? quam vniuersa creata, vt finem suorum laborum inquirent? Ad hoc quippe illa mouentur, & veluti irrequieta cura sollicitantur, vt ad suum finem, in quo est pax & quies appetitionis naturalis, perueniant. Et sicut discordia vnita disungit, & separatione ad interitum deserit; ita pax disuncta & separata coniungit, & per vnionem ad quamdam perpetuitatem ducit. Pax est enim, vt ait Dionysius, quæ cuncta connectit, concordiamque omnium, atque consensum gignit, & efficit, cuius rei gratia ipsam quoque desiderant omnia, vt quæ diuisibilem ipsorum multitudinem ad totam conuertit vnitatem, intestinamque mundanæ machinæ bellum, quo fœdere mirabili congruat, efficit. Pax enim iusti sanctis studiis, & virtutum actionibus parare conantur, quam Paulus non semel in suis epistolis, vt præmium eis laborum exoptat, dicens: Gratia vobis & pax. Pax enim iniqui impuris actibus, & patratione peccatorum habere nituntur. Quid enim auri & argenti cupidus? quid illecebris carnis addictus? quid honoris, & auræ popularis amator nisi pacem cum sua auaritia, aut concupiscentia, aut ambitione querit? quam tamen, se propriæ voluntati subiiciens, & vitis suis non contradicens, aut inuenire aut possidere nõ potest. Quia scriptum est. Non est pax impiis dicit Dominus. Pax enim angeli sancti, & beatorum animæ in præmium accipiunt, quibus antea promissum erat, quod hæreditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis. Pax enim Christus mundo attulit, & ideo postremo loco vocatur princeps pacis, quia pacem nostram tamquam fructum suæ vitæ quasiuit. Fuit enim admirabilis humano intellectui, vt eum Deo loquenti & mysteria reualanti subderet. Fuit consiliarius voluntati, vt eam creatori subiceret. Fuit Deus pauperibus, vt immensis donis eos ad virtutis amorem alliceret. Fuit fortis infirmis, vt vinculis iniquitatum eximeret. Fuit pater futuri sæculi inimicis, vt illos ex inimicis in filios conuerfos ad honorem tali patri deferendum incitaret. Fuit princeps pacis, vt in his omnibus à genere humano inobedientiam, id est, bellum tolleret, & obedientiam, ac subiectionem, id est, pacem afferret. Pax enim angeli expectantibus salutem annunciant. Gloria, inquit, in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Pax enim Dominus hospitis, qui nos excipiunt, offerendâ monet. In quamcumque domum intraueritis, ait, primum dicite: Pax huic domui. Pax enim, quam amplissimam hæreditatè suis hæredibus ex testamento relinquit. Nam ita dicit: Pax relinquo vobis, pacem meam do vobis, non quomodo mundus dat, ego do vobis. Pax enim Apostolus, æternam felicitatem, quam speramus, esse definit. Quia regnum Dei nõ est esca & potus, sed iustitia, & pax, & gaudium in

2. Reg. 12.

Dion. lib. de diuin. no. c. 11.

Rom. 1.

1. Cor. 1.

Isa. 48.

Psal. 36.

Isa. 9.

Luc. 2.

Luc. 10.

Rom. 14.

Ecl. 4.

Gen. 34.

2. Reg. 13.

2. Reg. 11.

Spiritu sancto.] Pacem Salomon in extrema paupertate habitam magnis diuitiis anteponit. Cuius prouerbum est: Melior est pugillus cum requie, quam plena utraque manus cum labore & afflictione animi.] Pacem denique Augustinus ipsismet iurgis, & infestissimis bellis ab hominibus aucupari aumat, imò manifestissimè probat. Sicut nemo est, inquit, qui gaudere nolit, ita nemo est, qui pacem habere nolit. Quandoquidem & ipsi qui bella, volunt, nihil aliud quam vincere volunt: ad gloriosam ergo pacem bello cupiunt peruenire. Nam quid est aliud victoria, nisi subiectio repugnantium? Quod cum factum fuerit, pax erit. Pacis igitur intentione geruntur & bella, ab his etiam, qui virtutem bellicam student exercere, imperando, atque pugnando. Vnde pacem constat belli esse optabilem finem.] Quantum itaque bonum est pax, quam ipsum bellum illi contrarium non odit, & eum, à qua destruitur, ac dissipatur, diligit, querit, & affectatur, & dum assequitur libens seipsum illi submittit? Quòd si bellum paci contrarium, & inimicum, pacem amat, quidni eam amet & cupiant omnia, quæ pace non intereunt, sed conferuntur: & non minuuntur, sed promouentur & crescunt?

Aug. 19.
de ciuit.
c. 12.

Aug. 19.
de ciuit.
c. 13.

Iob. 31.

Huius præstantissimæ pacis impij prorsus expertes sunt, imperfecti cupitores; perfecti verò felicissimi possessores, quia ipsorum sanctitas, quæ pulchritudinis causa est, ex illa est quoque pacis, & tranquillitatis origo. Impij nullo modo pacem habent. Nam, si, ut ait Augustinus, pax hominis & Dei, est ordinata in fide sub æterna lege obedientia: & pax hominis ad seipsum est ordinata cognitionis actionisque consensio, & pax hominis ad homines ordinata concordia,] quanam pace illi fruuntur, qui in suis operibus nec Deo obediunt, nec cogitationi fidei consentiunt, nec sunt nisi in impietate, (quæ ordinis inimica est) & iniquitate concordēs? Quam pacem illi habebunt, qui Dei indignationem prouocauerunt, Angelos Dei milites ad uiscendam diuinam iniuriam irritauerunt, homines iustos suæ proacacitate contristarunt, ab alijs peccatoribus per vim desiderata furripuerunt, & omnia creata, dum eis in transgressionem mandatorum abuti sunt, ad vindictam atque indignationem impulerunt? Quam pacem possunt iniqui experiri, quos fides arguit, conscientia mordet, & patrata iniquitas reprehendit: quorum affectus contrarij, & non semel opposita, & impossibilia cupientes, miseram mentem instar feruissimæ procellæ huc illucque mouent, & quasi gladij, conscindunt, & crudeliter lacerant? Verè impij pacem non habent, quorum lucerna extinguitur, ut ait Iob, & superueniet eis inundatio, & dolores diuidet furoris sui. Erunt sicut palea ante faciem venti, & sicut fauilla, quam turba dispergit.] Hanc autem pacem, quæ impij omnino carent, iusti imperfecti cupiunt, atque sectantur, sed necdum plenè eius conspectu ac possessione perficiuntur. Sicut enim inter coniuges sibi mutuo fidem seruantes, possunt & solent esse iurgia atque discordiæ ex diuersitate ingenij, & ex contrarietate voluntatum exortæ; ita inter Deum, & animam imperfectam, quæ in obseruatione mandatorum fidem ei seruat, dissidium esse solet, ex eo quòd hæc in rebus leuioribus diuinæ voluntati nequaquam se accommodat. Nam, ò tepide, Deus silentium, tu loquacitatem amas; ille mortificationem; tu immortificationem diligis; ille virtutes; tu vitia iræ, inobedienciæ, & ambitionis amplecteris; ille vult ut impensè cordis puritati, & imitationi sanctorum insistas, tu è contrario vanis cogitationibus & ineptis desiderijs tui cor-

A dis domicilium feceras, & non sanctorum, sed aliorum tui similibus libertatem, & tepiditatem sectaris; quomodo ergo cum Deo habebis pacem, quam ratione cum illo conseruabis concordiam? Quinimo ipse resister tibi, & sepiet viam tuam spinis, ut est in Osea, & te quotidie arguet, & singulis momentis increpabit,] quousque & quod ille amat, tu ames, & in omnibus rectissimæ illius voluntati subdaris. Si verò imperfecti homines cum Deo integram pacem non habent, nec secum ipsi habere possunt. Hæc enim pax ab illa progreditur. Vnde rectè ait Leo Papa: Si mens rectori suo subdita, & supernis muneribus delectata, terrenæ voluptatis incitamenta calcauerit, & in suo mortali corpore regnare peccatum non fuerit, ornatissimum tenebit ratio principatum, & munitiones eius nulla spiritualium nequitiarum labefactabit illusio: quia tunc est vera pax hominis, & vera libertas, quando & caro animo iudice regitur, & animus Deo præside gubernatur.] Qua igitur illi pace gaudebunt, quorum caro non solum menti repugnat (quod humanum est, & omnibus in hac vita commune) verum etiam eam deicit, & expugnat, ac immoderatis feruire facit affectibus: & quorum mēs Deo multa iubenti repugnat, & potius eligit effrenatis passionibus contraria postulantis obedire? Ex hoc autem nascitur, ut isti cum alijs hominibus minimè pacem conseruent. Nam facillè irascuntur, si alij auferant, quæ ipsi amant, aut consequutionem desideratorum impediunt. Facillè obmurmurant, si quid suæ voluntati contrarium, aut dici aut fieri ab alijs aspiciunt. Facillè verba, aut contumeliosa, vel certè aspera, & suaui loquuntur, si aliqua sibi molestia à fratribus irrogetur. Vbi autem est ira, murmuratio, & contumelia, non potest indurpta pax conseruari, neque concordia reperiri. Eice derisorem, inquit Salomon, id est, eum, qui de aliorum dictis & factis detrahit, & omnia in peiorem partem interpretatur, & exiit cum eo iurgium, cessabuntque causæ litium,] scilicet & contumeliæ. Qua sententia docet, vbi detractores & contumeliosi sunt, pacem non esse, etiã si non admodum graua sint, quæ detractione aut contumelia notantur.

Osea 2.

Leo ser. x.
quadrag.

Prou. 22.

D Superest ergo, perfectam animam, veram & perfectam pacem habere; cuius pulchritudo, quia in perfecta charitate, & omnium virtutum cumulo posita est, hæc ipsa pacem animæ huius cum Deo, & secum ipsa, & cum reliquis hominibus habet illigatam, à qua, nisi decidat à semetipsa, nulla potest ratione deuelli: Sicut enim Dominus primos parentes nostros, innocentiæ pulchritudine spoliatos à paradiso deturbauit in hanc miseriamque vallem, ne locum tam pacificum, quo indignos se reddiderant, amplius incolerent: ita è diuerso animas sanctitatis pulchritudine decoratas, in quodam statu pacis, & tranquillitatis collocat, in quo (secundum quod post lapsum fieri potest) vitam illam omnis perturbationis expertem accipiunt, quam illi primi hominum fautores perdididerant. Apertis verbis vaticinatus est hoc Isaïas: Erit, inquit, opus iustitiæ pax, & cultus iustitiæ silentium, & securitas vsque in sempiternum. Et sedebit populus meus in pulchritudine pacis, & in tabernaculis fiducia, & in requie opulenta.] Fructus quidem veræ & perfectæ iustitiæ est illa pax exuperans omnem sensum, qua Deus animas sanctas (subicit sibi, & omnia earum interiora componit. Et opus eiusdem iustitiæ est tranquillitas, per quam homo inter alios, à suis quoque moribus & proposito distans, pacatus viuit, & non ab ipsis ad malum trahitur, sed sine vlla violentia eos ad bonum pertrahit. Atque eo ipso, quòd ad populum Dei opere pertinuerit

Isaia 32.

assequetur

assequetur in arthā prāmij celestis pulchritudinem pacificam, quam proci non turbent, aut pacem pulcherrimam, quam omnes admittentur. Accipiet insuper securam in Deo fiduciam, & requiem, quæ non otiositate, & ignauiam matrem mendicitatis, pariat, sed immentos operum bonorum thesauros, & ingentes mentis profectus inuehat. Anima ergo perfecta, cum Deo tranquillissimam pacem in seipsa sentit. Nam sicut corpus sanitate perfectum cum sua anima, à qua vitam, sensum, & motum percipit, lætissima pace fruatur; & sine vlla difficultate, eius gubernatur imperio. Si anima vult, vt loquatur, sine vlla mora loquitur, si vult vt sileat, mox silet, & verba recolligit; si vt moueatur, statim gressibus ordinatis se mouet; si vt quiescat, refert pedē. & è vestigio quiescit: effert manum aut caput, si anima iubeat, & si contrarium præcipiat, facilliter deprimat, & in omnibus aliis aptissimum ei instrumentum est Dei, quæ ea cogitat, ea cupit, ea loquitur, ea opere exequitur, quæ Deus vult, aut potius (vt accommodatiùs ad propositum simile loquamur) quæ in ea cogitat, & desiderat, & fatuit, & exequitur Deus. Ideoque Paulus Christi beneficia considerans ait: Ipse est pax nostra, qui fecit vtraque vnum.] Quoniam modo fecit vtraque vnum? Certè non solum, quia duos populos Iudaicum & Gentilem reconciliauit, dum maceriam circumcisionis, & inimicitia idololatricæ, quæ reconciliationi obstabat, per crucē in sua carne dissoluit, sed etiam quia Deum, & animam in vnum velle nollēque coniunxit; ita vt sicut corpus sine vlla contradictione ab anima regitur, eum qua in vnum hominem coalescit; sic & anima ab vno Deo, quem vitam & animam suam esse cognoscit, sine difficultate regatur. Speculū tersum, atque politū faciem refert, & quasi pulchritudinem & lineamenta illius induit, qui ad eum propius accedit: & lacus aquæ purissimæ atque tranquillæ, cælum, & solem in die, nocte verò lunam & stellas ita representat, vt modicum cælum ad terras delapsum appareat: ita perfecta anima, quæ speculum Dei est, Dei se aspicientis voluntatem recipit, & eius pulchritudinem, miritatem, benignitatem, & alias perfectiones diuinas refert. Est tanta inter Deum & hanc animam pax, vt iam non duo, sed vnum quid esse videantur. Et sanè quodammodo vnum sunt, dicente Paulo: Qui adhæret Domino, vnus spiritus est.] Non vnus substantia, sed vnus cum Deo similitudine, vnus consensione, vnus imitatione. Tam potens enim est, ait Anselmus, hæc humana mens, quæ est imago Dei, vt ei cuius imago est, valeat inherere, quoniam sic ordinata est naturarum ordine, non locorum, vt supra illam non sit nisi ille. Cui cum penitus adhæserit, vnus spiritus erit, accedente quidem ipsa ad participationem naturæ, veritatis, & beatitudinis illius.] Sicut ergo inspirauit Dominus in facie hominis spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viuentem,] quæ est imago Dei, ita inspirat in faciem animæ spiritum charitatis perfectæ, eam viuificantis, atque sanantis, qui ipsam sanctitate & morum puritate Deo quàm simillimam reddit. Hæc est sanctorum pax, qua anima perfecta in omnibus Deo cum summa hilaritate, & exultatione subiicitur. Quæ si antea impetuose propriam voluntatem implebat, iam eodem impetu, imò & maiori propensione Dei voluntatem adimplet. Quæ antea gaudenter delicias corporis quærerat, iam latissime corporis afflictionem quærerat, & spiritus delicias exoptat. Quæ prius honores & mundi dignitates ambiebat, iam sui contemptum, & Dei honorem concupiscit. Et quemadmodum prima materies, quam summus Philoso-

A plus principium rerum sublunarium cogitat, formam quidem generaliter appetit, à qua substantiam, & naturam perfectam habet, at formam istam seilicet plantæ non magis quàm illam, seilicet auri, concupiscit; ita perfectorum corda iustorum infinitis quodammodo desiderijs appetunt voluntatem Dei, hoc autem, aut illud eatenus cupiunt, quatenus ad huius diuinæ voluntatis executionem spectat, & in eius honorem & gloriam redundat. Nos itaque iustificati ex fide hanc pacem habeamus ad Deum per Dominum nostrum Iesum Christum.] Quod tunc assequimur, cum exuto veteri homine nouum induimus, & sanctitatis operibus insistentes ad pristina vitia non retrogredimur.

B Hanc pacem Dei & animæ, pax ipsius animæ ad seipsam, quæ affectuum concordia, & appetituum tranquillitate constat, sine vlla mora consequitur. Si enim hero domum ingrediente, seruulorum turba tacet, & inquietudo, ac lusus mancipiorum quiescit; quidni ingrediente Domino arcem animæ, & omnes eius potentias obrinente, passionum & affectuum, quæ velut serui sunt animæ, multitudo quiescat. Silet ergo, & statim ordinem amat, & desideriorum perstreptentium clamores relinquit. Experimurque Dominum turbam reipublicæ nostræ interioris pacantem, & optatam tranquillitatem afferentem. Et illud Dauidis implerum videmus.] Factus est in pace locus eius.] Et rursus: Orietur in diebus eius iustitia & abundantia pacis.] Dies namque Domini illi intelliguntur, in quibus perfectè regnat in nobis. Sicut enim hora eius dicta est, qua nostram erat salutem operaturus, & ad Patrem transiturus; ita dies illius sunt, quibus in nostris mentibus salutem consummat, & regnum peccatorum euertit. In his diebus non solum iustitiæ lumen exoritur, sed & pacis abundantia succrescit, dum desideria terum mundanarum obdormiscunt, & veteris hominis affectus illigantur. Nondum extincti sunt, & sicut in illo felici innocentie statu ad omnimodam subiectionem redacti, sed presentia Domini compositi, & abundantia misericordie eius consopiti. Quo se occultante statim perstreptunt, & aduersus legem spiritus rebellare moluntur. Statim pacis, & statim belli Propheeta regius proprio didicit experimento. In quodam loco ait: Domine in voluntate tua præstitisti decori meo virtutem,] quæ scilicet affectus meos submitterem, & vana desideria subiugarem: at auertisti faciem tuam à me, & factus sum conturbatus.] Et iterum alio loco dicit: à tempore tentationis incipiens: Posuisti tenebras, & facta est nox, in ipsa pertransibant omnes bestie siluæ, catuli Leonum rugientes, vt rapiant & quærant à Deo escam sibi.] Bestiæ enim, & catuli Leonum sunt bestiales carnis motus, qui escam mortis, qua nos interficiant, inquirunt, & quia bestiales sunt, à Deo auctore vitæ postulandam exiliant. Et postea tempus pacis describens: Ortus est Sol, & congregati sunt, & in cubilibus suis collocabuntur.] Non itaque moriuntur, sed ordinantur, & in loco suo collocantur. Et tunc exhibit homo securus ad opus suum, & ad operationem suam vsque ad vesperam.] Hæc etiam, sicut & prima, est propria perfectæ animæ pax. Vnde inquit Ambrosius: Perfectorum est non facillè mundanis moueri, non turbari metu, non exagitari suspitione, non terrore concuti, non dolore vexari, sed quasi in littore turissimo aduersus insurgentes fluctus secularium procellarum mentem immobilem fide statione placidare. Hoc firmamentum Christianis mentibus Christus innoxie, pacem internam inue-

Rom. 5.

Psal. 75.
Psal. 71.

Ioan. 14.

Psal. 29.

Ps. 103.

Amb. lib.
1. de In-
cob. c. 6.

Ephes. 2.

1. Cor. 6.

Anselm.
ibid.

Genes. 2.

D

E

hens animis probatorum, vt non turbetur cor nostrum, neque exagitetur animus. Hanc pacem super omnem mentem esse Apostolus doctor asseruit, dicens: Et pax Dei, quæ exuperat omnem mentem, custodiat corda vestra, & sensus, in Christo Iesu.] Fructus itaque pacis est non perturbari in pectore. Denique vita iusti quæra est, iniustus autem inquietudinis, & perturbationis plenus est.] Sicut ergo est opus Dei, in hoc mundo, dum bene est secundum suas partes constitutus, quod elementa contraria pace fruuntur, & nec terra aquis obruatur, neque aqua terræ hiabibus absorbeatur, neque aer ventis agitur, ignis exinguatur, neque ignis aërem inflāmet, sed omnia hæc mutuo se adiuent, & in sua se natura conferunt: ita opus Dei est, in animo bene ordinato, vt affectus oppositi pacem habeant, dum quisque eorum iuxta præscriptum diuinæ legis se mouet, & nec immoderatus amor, nec effrenatum odium, nec pusillanimitas timor, nec audax spes, in nostrū excidium mortemque spirituales conspirent. Circundat Dominus perfectos viros protectione sua, vt non solum in malū non consentiant, verum etiam ne malum quidem, nisi rarō & à longè & valde leuiter sentiant, quod nec permitteret, nisi id naturæ lapsæ status exposceret. Huius autem operis Domini conqueritur diabolus, & vitam perfectorum eleuare conatur. Dicitque ad Dominum, dum iustum pacatum, & patientem, & pacificum videt: Nōne tu vallaisti eum, ac domum eius, vniuersamque substantiam per circuitum; operibus manuum eius benedixisti, & possessio eius creuit in terra? At perfectus vir has Dæmonis irrisiones nihil curat, imò sua pace lætundus Isaiæ verbis aduersarium irridet. Conqueuit, inquit, & siluit terra, gausa est, & exultauit, abietes quoque latæ sunt super te, & cedri Libani, ex quo dormisti, non ascendit, qui succidat nos.] Meritō dormientem putat, quem Petrus vigilantem, & rugientem, & circum-euntem aduertit, quoniam sicut Syrenes illæ à Poëtis confictæ cantu suo homines soporabant, & soporatos disceperant: ita Dominus voce sua, quæ in canticis de dulcedine, & suauitate commendatur, diabolū aduersus quem iustus semper vigilat, veluti in somno quodam, & obliuione sepelit, ne iustum persuasione ad malum infestet. Legimus quia Dominus stans in medio discipulorum sanctorum dixit eis: Pax vobis, & turbatos, & diuersitate sensuum dissociatos, quam de resurrectione conceperant; ad pacem & concordiam redegit: ita positus in medio animæ iustæ, atque perfectæ, & cor eius possidens, & pacem edicēs, affectus interiores pacificat, & passiones componit, vt iam nō bella cieant, sed tranquillitatem meditentur. Quid moror? Nōne solent duo reges inimici, qui se bellis insequerantur, ad magnam pacem redire, & aduersus alium regem vtrique inimicum arma sumere, & eum hostiliter debellare, eoque victo atque prostrato in cæpta pace persistere? sed idem faciunt corpus & anima, qui in statu imperfectionis inimici erant adinuicem, quoniam caro concupiscebat aduersus spiritum, & spiritus aduersus carnem. Amicitiam enim inueniunt, pacem componunt, & anima corpori imperat, corpus verò lætum, & alacere animæ famulatur, vt vtrumque quasi vno agmine virium suarum factō, aduersus dæmonem, communem aduersarium insurgant, & eum sanctè viuendo, & diuinæ legi in omnibus obediendo, sibi glorioso triumpho subiiciant. Quo victo, atque prostrato, pax animæ & carnis durat, & dum illa iuber, & ista parer, integra & indurpta perseverat.

Anima denique perfectæ, quæ cum Deo intiola-

A bilem pacē inquit, & suis affectibus ordinatis pace imponit, quid restat, nisi vt cum proximis quoque pacem habeat, & (quod in ipsa est) numquam concordiam frangat, nec fœdera fraternitatis abrumpat? Id profectō sollicitissimè præstat, & cum ad nullam rem immoderatè sit affecta, vt pacem cum omnibus sibi parer, & paratam conseruet, seruatamque promoueat, nulli labori parcat, nihil non suffert, & nullum bonum paci, & charitati præferendum putat. Audit dicentem Apostolum: Pacem sequimini cum omnibus, & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum.] Audit attestantem Iacobum: quod fructus iustitiæ in pace seminari faciuntibus pacem.] Audit Petrum suadentem: Charissimi, hæc expectantes satagite immaculati & inuolati ei inueniri in pace.] Et pacem sectatur, in pace bona opera feminat, & in pace immaculata vult inueniri, vt Deum in hac vita oculis contemplationis, & in alia oculis gloriosi luminis videat, & fructus pacis perfectæ recolligat. Non ergo anima perfecta contenta est, si pacata inueniatur, quod Bernardus pusillitas attribuit, qui vocantur filij pacis, dum Dominus ad Apostolos dicit: Et si fuerit ibi filius pacis, requiescet super illum pax vestra.] Nec etiam si patiens reperitur, quod proficientibus conuenit, & contumeliis violati, iniuriisq; laceffiti, pacem non amittunt. Quare lætanter de sua patientia gloriantur, cum iusto rege canentes: Ecce in pace amaritudo mea amarissima.] Sed etiam (quod perfectorum est) pacifica vult inueniri. Quia molientes pacem auferre, diligit, & ad pacem intigare procurat. Pacifici sunt, inquit sanctus pater Bernardus, qui non solum in se & in aliis pacem faciunt, sed etiam volentes auferre diligunt, sicut scriptum est: Cum his, qui oderunt pacem, eram pacificus.] Ecce isti sunt, in quibus requiescit, & mansionem Deus facit. Ecce isti sunt, quos sicut filios Deus diligit, & de quibus tamquam viuus lapidibus templum sibi sapientia construit. De quo adificio, ne vllō impulsu possint labefactari, ipso Deo inhabitante pariter, & operante, ad similitudinem lapidis quadrantur. Superius, cum diuinæ voluntati suam humiliter & prudenter subiiciunt. Inferius, cum carnem subiectam temperantes regunt: A dextris, cum iuste bonos amplectuntur, & à sinistris: cum malos fortiter patiuntur.] O verè anima amatrix pacis, & domus tranquillitatis, quæ & Deo, & sibi pacata est, & amicis & inimicis pacifica. Quam hostes ad discordias non pertrahunt, & ipsa se persequentes ad pacem & concordiam inuitat. Huic dabit Dominus solatium verum, pacem super pacem. Nam pro pace ista perfectissima, quam in terra possidet, pacem ineffabilem in cælo recipiet. Vnde Gregorius ait. Super pacem, quam dilectis suis in hac vita tribuit, in æterna felicitate aliam diuinam miseratio dabit, vt iam caro non repugnet spiritui, nec aliqua vilius tentationis subrepat occasio, omnibus iam compositis: vt reformata in melius humana natura iam nemo cadere, nemo possit peccare.] Istam sanctissimam pacem nulli omnino perturbationi obnoxiam Deus ciuibus cæli reseruat, sed in sanctissimis viris adhuc in hac vita positus ex parte delineat, dum eos perfectè sibi subiicit, & interiora illorum ordinat, & cum proximis sincerissima charitate componit. Qui verò adhuc tepidi, & imperfecti sumus, nec Deo plenè subdimur, nec affectus constanter vincimus, nec proximis perfectè copulamur, & ideo pacis pulchritudinem non experimur. Eia igitur anima mea ad perfectionem aspira, & dum hoc pacis bonum certè præstantissimum assequaris. Quia, vt ait Baruch, si in via Dei ambulasses, habitafses vtrique in pace super terram.]

Heb. 12.

Iacob. 3.

2. Pet. 3.

Mat. 10.

Isa. 38.

Bern. in

sententijs

sent. 1.

E. 119.

Grego. ad

Psal. vii.

pauit.

Baruc. 3.

De

De securitate anime perfecta.

C A P. XXI.

SECURITAS est comes pacis, quæ si vera est, & à Deo donata, non pericula abscondit, non laqueos occultat, non pedicas & vincula ignorantibus iniicit, sed potius omne quod est lubricum & periculosum, remouet, vt qui pace gaudet, maneat securus. Quare Scripturæ sacræ pacem & securitatem sæpè coniungunt, quarum illa sine ista non erit vera & perfecta pax, sed verum bellum, & falsa tranquillitas. In pace in idipsum, ait Dauid, dormiam & requiescam: quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me. Qui in pace dormit, & in vitæ quiete autem soporatur, ex eo quod in spe diuinæ protectionis stabilitus est, longè videtur esse à discrimine, quod securitatem eripiat. Et imperante Salomone, quem ob pacem à Domino illi datam regem pacificum appellarunt, habitabat Iuda, & Israël absque timore villo vnusquisque sub vite sua, & sub ficu sua à Dan vsque Berlebee. Quo securitas Israëlitarum notatur, qui magna pace ditati, nec occursum malum timebant, nec Satan, aut aduersarium formidabant. Quin & Paulus pacem Dei exuperantem omnem sensum, precatur nobis, vt custodiat corda nostra, & intelligentias nostras; affectus autem & sensus nostri ab hac pace Dei, quæ Christus est, custoditi, quidni ab omni casu, & cæcitate tuti erunt atque securi. Nec non & Ieremias ait, cum in terra pacis securus fueris, quid facies in superbia Iordanis? Quibus verbis indicat, quod sicut filii Israël terram sibi promissam incolentes, in qua pacifici erant, magna securitate latabantur, Iordanem tamen transuadato, qui regionem illam terminabat, bellorum & captiuitatis pericula erant subituri: sic & anima in terra perfecta virtutis tamquam in terra pacis secuta, & quæta est, cuius limitibus prætermisissis, non solum bellum sentiet (quod securi quoque in hac vita aliquando sentiunt, in qua non est plena, & consummata securitas) sed periculis quoque cadendi patebit.

Si igitur vera pax & vera securitas sorores sunt indiuiduæ, sequitur, quod perfectio pulchra, & quæ pulchra pacifica, erit etiam pro modulo huius vitæ secuta. Quam anima in recessibus sui cordis recondens, securitatem habebit ab hostibus internis, & externis, eam nimirum securitatem, quæ huic vitæ lubrica, & tot miseriis circumdata, nequaquam repugnat. Salomon enim ait: Cogitare de illa (& de sapientia loquitur, quo nomine in illis libris moralibus perfectionem diximus esse descriptam) sensus est consummatus: & qui vigilauerit propter illam, citò securus erit. Si perfectiorem cognoscere, non vt cognoscas solum, sed vt habeas, eiusque te documentis accommodes, summa prudentia est, & propter illam vigilare, & laborare magna securitas: quanta, rogo, securitas erit, ad finem laborum venire, & eam, propter quam laborabas & vigilabas, feliciter possidere? Certè tantam, quantam ipse diuinus spiritus voluit ad vtilitatem & consolationem nostram per os Sophar Naamathitæ describere. Si iniquitatem, inquit, quæ est in manu tua, abstuleris à te, & non manserit in tabernaculo tuo iniustitia, tunc leuare poteris faciem tuam absque macula, & eris stabilis, & non timebis. Misericordiam quoque obliuisceris, & quasi aquarum, quæ præterierunt, recordaberis. Et quasi meridians fulgor consurgit tibi ad vespertam, & cum te consumptum putaueris, orieris vt Lucifer. E

A habebis fiduciam proposita tibi spe, & defossus securus dormies. Requiesces, & non erit qui te extereat. O felix status! O tempus desiderabile, in quo anima hostibus & tentationibus septa hac miranda securitate gaudebit! Iniquitas, quæ manibus attribuitur, peccata externa designat: & iniustitia, quæ in tabernaculo, hoc est, in corde commoratur, delicta interna, & necdum ad opus profecticia, significat. Si ergo anima interius & exterius se à peccato mundaauerit, & puritatem in se virtutis expresserit, faciem coram omnibus confidenter leuabit, quia nihil est in ea, propter quod debeat pudore suffundi, constans & firma erit in accepta iustitia, nec timebit astu demonis ab illa detradi: quia Dominus illuminatio eius, & salus eius, quem timebit? Dominus defensor vitæ eius, à quo trepidabit? Obluiscetur quoque præteritorum peccatorum, memoriam quorum Dominus misericorditer velut spinam cordi infixam euellit, (vt ait Cassianus) & animam iam defæcatam non tam ad lugenda præterita (quæ mari compunctionis suffocata sunt) quam ad laudes Deo canendas, & ad affectus amoris inuitat. Et sicut periculi iam elapsi, quod effugimus, cum exultatione recordamur, illud quæ aliis cum risu, & gaudio narramus, sic ista vitæ præterita recordabitur, non quia mala ei placeant, sed quia se euasisse, & fugisse gaudet illa, quæ summè displiceant. Vita eius ad vespertam id est, in postremis diebus, cum feliciter iam tempus uocationis in stat, erit felicissima, & quasi meridiæ sanctitatis splendore clarissima, & cum in veste corporis obscurata fuerit, & pallore mortis absumpta, veluti aurora consurgat. Si enim hæc præcedit, & crescit vsque ad perfectum diem; ita anima à puritate huius vitæ ad puritatem æternæ gloriæ perueniet, & non iam sicut Lucifer, sed sicut sol in suo seruore positus emicabit. In discriminiibus posita, & fetis, ac bestiis obiecta, non desponder animam, sed certissima spe, & stabilissima fiducia robotata aggredietur pericula, & Domino pro illa pugnante, liberabitur: iuxta illud: Iustus, quasi leo confidens, absque terrore erit. Denque quasi vallo, fossaque munita, contemplationis quietem capiet secuta, quam nec illusiones vanæ terribunt, neque timores aut minæ; ab eo quod oportet, aliquando dimouebunt. Hac longa oratione, & mysteriorum plena iste amicus Iob animæ iustæ securitatem exaggerat, & sortem desiderabilem timentium Dominum manifestat.

Sed in quo constituta est ista perfectiorum securitas, & quam eius assignabimus causam? Equidem ego existimo causam huius securitatis esse, quod Deus in medio perfectæ animæ habitat, & in ea tamquam in folio requiescit, & tamquam murus igneus illam undique cingit, atque defendit. Paulus enim ait: Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi. Quæ virtute repletus, tantum abest, vt tribulationes timeat, quod potius eas velut seminaria felicitatis pro gloria habet, sciens, quia cum infirmatur, tunc non infirmus, sed potens est. Sedes profectò regis ab omni iniuria tuta est, quis enim thronum, in quo rex sedet, non honorabit, atque suspiciet: Anima autem perfecta sedes est summi Dei. Nam iustitia, & iudicium, ait Dauid, præparatio sedis tuæ. In cuius signum Domino, vt Bernardus meditatur, tessuro super asellum vestes suas discipuli substrauerunt, significantes, saluatorem, seu salutem nequaquam insidere nudæ animæ, quam non vt vestitam inuenerit doctis & moribus Apostolorum. Quis ergo Dei sedem audeat violare? Quis thronum Regis omnipotentis attingere? Rachel femina, & eo ipso imbecilla, & infirma, sedens super

Psal. 4.

3. Reg. 4.

Psal. 4.

Iere. 22.

Sapient. 6.

Iob 22.

Psal. 26.

Cassian. col. 20. c. 7.

Prou. 23.

2. Cor. 12.

Psal. 88. Bern. ser. 27. in 1. c.

Gen. 31.